

SEPTEMBAR 2015.

Zakon o NOK u Skupštini do kraja godine?

BFPE Diskusije 6/2015

Ljiljana Ubović

Na konferenciji održanoj 26. juna u Beogradu najavljeno je da rad na izradi jedinstvenog okvira kvalifikacija za Srbiju ulazi u svoju završnu fazu. Tada je predsedavajuća Stručnog tima za izradu NOK, Mirjana Bojanić iz Ministarstva prosvete, obrazlažući dinamiku daljeg rada na ovom važnom zadatku, upoznala javnost sa narednim koracima.

Beogradski fond za političku izuzetnost
Belgrade Fund for Political Excellence

Stručni tim za izradu NOK-a formiran je na osnovu javnog poziva iz septembra 2014. i čine ga predstavnici obrazovnih institucija svih nivoa obrazovanja, Nacionalne službe za zapošljavanje, Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja i Ministarstva prosvete. Zadatak stručnog tima je da neposredno radi na izradi celovitog Nacionalnog okvira kvalifikacija, objedinjavanjem, ujednačavanjem i dopunjavanjem postojećih predloga okvira kvalifikacija za srednje stručno i visoko obrazovanje, koji su u prethodnih nekoliko godina pripremljeni u radu različitih radnih grupa, te nacionalnih saveta za srednje i visoko obrazovanje.

Ingerencije za pripremu NOK-a podeljene su između Saveta za srednje stručno i obrazovanje odraslih i Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, tako da se separatno radilo na nivoima od 1-5 i 6-8 NOK-a. Ovaj separatan rad odvijao se uz različite pristupe i definicije pojmova, što i jeste jedan od osnovnih razloga za neefikasnost u izradi celovitog dokumenta. Stručni tim za izradu NOK-a pokušaće da ovu separatnost prevaziđe učešćem predstavnika/ca svih nivoa obrazovanja, od kojih su neki i članovi/ce pomenutih saveta.

Početkom jula 2015. učestvovali smo u javnoj raspravi o Nacrtu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, kojim su predložene izmene u gotovo polovini postojećih članova. Među brojnim suštinski značajnih novina, za jedinstveni okvir kvalifikacija posebno je značajno

prečišćavanje delova teksta koje se odnose na nadležnosti Ministarstva i Saveta u definisanju okvira kvalifikacija, kao i jasna i obuhvatna definicija kvalifikacije, načina njenog utvrđivanja ali i sticanja. Posebno je pohvalno usklađivanje Nacrta sa Zakonom o obrazovanju odraslih. Bez obzira na izmene iz domena sistema kvalifikacija, mora se primetiti da zbog parcijalnog uređivanja različitih nivoa obrazovanja odvojenim zakonima, Zakon o osnovama obrazovanja i vaspitanja ne može da pretenduje da svojim odredbama u potpunosti definiše procedure i nadležnosti za intergisani sistem kvalifikacija, jer segment visokog obrazovanja nužno ostaje izvan njegovog domašaja. S obzirom da se najavljuju obuhvatne izmene i Zakona o visokom obrazovanju do kraja godine, ostaje da se vidi, prvo, kako će izgledati novi Zakon o osnovama obrazovanja, zatim i izmena Zakona o visokom, kao i koliko će ova dva zakona biti međusobno harmonizovana.

U međuvremenu, Stručni tim nastavlja sa radom. Konferencija održana krajem juna najavila je i proces širih konsultacija sa svim zianteresovanim akterima. Gotovo svi govornici podvukli su značaj ne samo interresorne saradnje državnih institucija zaduženih za obrazovanje i zapošljavanje, nego i uključivanja širokog fronta društvenih sektora: privrede, civilnog društva, sindikata, akademije i međunarodnih organizacija, a samim tim i uključivanje svih pružalaca obrazovnih usluga, formalnih i neformalnih, u dijapazonu od akademskih kurseva do

specijalizovanih poslovnih obuka. Široke javne konsultacije ujedno će biti i prilika da se značaj ovog posla predstavi i široj javnosti, kao i da se generiše neka vrsta pritiska na institucije da ovaj decenijski posao u ovom pokušaju i privedu kraju.

Najava je iz Ministarstva i Stručnog tima da će nacrt Nacionalnog okvira kvalifikacija na jesen biti speman za izlazak u javnost te ući u proces konsultacija. Za očekivati je da u formi kratkog zakona srpski Nacionalni okvir kvalifikacija uđe u proceduru za usvajanje u skupštini do kraja godine. Iako je deo neobavezujućih odredbi u pregovorima sa EU, ipak je preuzeta obaveza da se nivoi kvalifikacija (u svom najosnovnijoj formi) samere sa nivoima iz Evropskog okvira kvalifikacija do početka 2016.

Da bi sistem kvalifikacija profunkcionisao, potrebno je i mnogo više od toga. Izrada dokumenta od 8 nivoa (sa par podnivoa) samo je prvi korak za kojim treba da usledi ozbiljan posao na uspostavljanju "infrastrukture" aktera angažovanih na utvrđivanju standarda kvalifikacija, kao i institucionalnih rešenja za uređenje načina njihovog sticanja. Svi ovi poslovi i zadaci naveliko su programirani u dokumentima u kojima se strateški planira pomoć Evropske unije Srbiji za period do 2017. Dakle, svako ponovno "ispadanje" iz rokova dovelo bi, pored svih drugih posledica, i do slabije iskorišćenosti fondova koji su nam na raspolaganju. Iako je to dosta važno, i kao faktor pritiska, mnogo je važnije imati u vidu ogromnu štetu koju nepostojanje

okvira kvalifikacija ima po saradnju i povezivanje sektora obrazovanja i rada i gubitaka u ljudskom kapitalu za koje već odavno ovo društvo plaća visoku cenu ekonomskog zaostajanja.

Aktivnosti na projektu do kraja godine

Aktivnosti na NOFS projektu do kraja oktobra (kada se projekat i završava) obuhvatiće dalji rad na izradi NOK-a, te učešće u konsultacijama sa različitim sektorima društva. Posebna pažnja biće posvećena radu sa Narodnom skupštinom Srbije kao najvišim zakonodavnim telom. U iščekivanju ulaska Zakona o NOK-u u proceduru za usvajanje, projektni tim biće angažovan na upoznavanju članova/ca parlamenta, naročito iz resornih parlamentarnih odbora (za obrazovanje i privredu) sa značajem koje okvir kvalifikacija, ali i čitav sistem kvalifikacija, imaju za razvoj našeg društva. Podrška parlamentaraca neophodan je korak ne samo u legislativnoj proceduri, već i u poboljšanju razumevanja i vidljivosti ove teme, te zbog uticaja koji parlament ima u definisanju društvenih prioriteta. Očekujemo da po obavljenim prvim konsultacijama, u parlamentu bude održano javno slušanje na kome će se okupiti svi relevantni učesnici u procesu donošenja i primene okvira kvalifikacija, i time potvrditi svoju posvećenost efikasnom ispunjenju zadataka koji su pred njima. Ovaj događaj svakako će privući i pažnju šire javnosti i značajno doprineti razumevanja značaja koji okvir kvalifikacija ima u svakodnevnom životu svih građana.